

סאדאת ומובארק במסדר צבאי
הם הביסו את סאדאת, הם לא הביסו את האיזור

כיציבות ובשלוש או לא. אומר לך, הדרך שבה הירשו האמריקאים לישראלים להתנהג, הקטינה את הסיכויים של שלום ויציבות באזור הזה. ודברים יקרו, אם לא השנה, או בשנה הבאה...
● זה נשמע כאילו אני יכול לשוב לכאן בעוד כמה שבועות ולא להיות כל כך מופתע לגלות שקבוצת סוני-דמנטליסטים...

לא, לא. לא הייתי אומר מחר בבוקר. אבל הדברים האלה הולכים עמוק... והדרך שבה מתנהגים הישראלים היא מתגרה ומשפילה. לא צריך להתעלם מרגשות עמנו. כך, בסופו של דבר, משהו יקרה. המשהו הזה, אינני יודע. אינני מתכוון שנתגבר על ישראל. אבל לעולם לא ניהנה משלום או מיציבות. לא תראה את זה עוד אייפעים, אלא אם כן ימצא פתרון המקובל על כל הצדדים ועל כל העמים.

● האם אתה סבור ששממשת מור-בארק מבינה את הניתוח שלך ואיננה יודעת מה לעשות בעניין, האם אתה סבור שהם אינם מסכימים עם הניתוח שלך, האם הם ערים לפחדים שאתה מבטא?

לשילטון המצרי יש עכשיו הרבה בעיות פנים. הם לא יכולים להרשות לעצמם, לעת עתה, להקשיב למה שהאמריקאים אומרים, אבל הם אינם מאושרים. הם בהחלט אינם מאושרים. אני בטוח שהנשיא מובארק סבור, שמה שהאמריקאים עושים — לעזוב את הישראלים ולא לעצור בידם — זאת איננה מדיניות טובה למצריים או לאזור או לאמריקאים עצמם באזור.

”מדינה מצריים איננה יכולה לבסס את מדיניות החוץ שלה על הבטחות של נשיא אמריקאי חלש”

אני בטוח בזה. אבל דידי די קשורות עם בעיות שיש לו כאן, בלי אפשרות למצוא אלטרנטיבות אחרות.
● האם סיפורו של הייכל מצייר דיוקן הוגן של סאדאת? פוסלים אותו בקול רם כליכך.
קראת את סיפרו של הייכל. זה ספר טוב. יכול להיות שהוא קצת מריר בנוגע לסאדאת, אבל זה ספר טוב... יש לו מידע טוב על עליית התנועה הקופטית ועל הפונדמנטליזם וכן הלאה. הוא הוגן והוא אמיתי.

המון אנשים וכל אחד יספר לך כי הם לא היו מאושרים עם עמדת הממשלה.

● כאשר באתי לכאן לראשונה, ב-1977, היתה למצרים מדיניות ללא מוצא. היא כנתנה, ללבית לזעזוע בזנבה ולנסות לשאת ולתת עכשיו נראה כאילו יש למצרים שוב מדיניות ללא מוצא. היא מכונה "אחוז בהסכם קמפ-דייוויד?"

כן. אני בכלל לא הייתי אומלל עם ועידת ז'נבה. תראה מה שקרה אחרי הסכמי קמפ-דייוויד. מעמדו של בגין — החומייני החדש הזה, החומייני הישראלי הזה — יוצב.
● והענק לו פרס-נובל לשלום.

אולי, אילו היה בגין נופל באותה עת ונעלם או היו יכולים להיות לנו אנשים יותר הגיוניים כשותפים למשא ומתן. אבל אתם הבאתם חומייני אחד, זה מה שאני אומר לכם... זה הכל עצוב מאוד כי היה יכול להיות לנו ג'רדון אמיתי באזור הזה עם ישראל בנינו, כשכולם מאוד מאושרים וכולם מצליחים. והישראלים היו מרוויחים הרבה משלום.

● מה אתה חושב על המדיניות הסורית עכשיו?

הם יכולים למדיניות הזאת. מה הם יכולים לעשות? הם רוצים, לפחות, לשחרר את הגולן, וכי מה הם יכולים לעשות אחרת?

● האם אסד מנסה להשתמש במדיניות הערבית-ישראלית, כדי לננות את עצמו למעמד של מנהיגות ערבית? לא, לא. אינני חושב כך. מנהיגות של מהז העולם הערבי מרוסק. אני חושב שהוא מנסה לקבל בחזרה את השטחים הסוריים הכבושים בידי הישראלים. הוא כבול לעמדה זאת. מה הוא יכול לעשות אחרת?

● האם אתה חושב שהישראלים מתכוונים למילחמה נגד סוריה?

אינני חושב שהם בעצמם יודעים. אבל עם אנשים כמו שמיר, כמו בגין, כמו ארנס, אין להוציא את זה מכלל חשבון. האנשים האלה...
● בוא, נניח לרגע, כי פורצת מלחמה וכי הישראלים מתחילים להביס את הצבא הסורי, והם מסוגלים את דמשק, והם מחסלים את הטילים הסובייטיים. האם אתה סבור שתרוסים יכולים להרשות לעצמם להתבדות פעם נוספת?

זאת שאלה שעליה באמת אינני יכול להשיב. אבל תגיע נקודה, כסופו של דבר, שהם יצטרכו לעשות משהו או שמעמדם באזור כולו יתמוטט. לעולם לא תרע מתי יגיעו לנקודה הזאת. אבל אם יתנו לבגין להשתולל על פני כל האזור, הנקודה הזאת עלולה להגיע.

● ואשר לפלסטינים, האם נותר משהו? בגרדה המערבית יש כליכך הרבה מתנחלים, כליכך הרבה התנחלויות, המשק קשור לישראל, הכבישים קשורים לישראל. האם הנרשאים עדיין פתוח או כבר כמעט סגור. האם קמפ-דייוויד ייכנס להיסטוריה כנקודה, שבה יישוב הוגן של הבעייה הערבית-ישראלית הפך בלתי-אפשרי?

כן. זה היה חלק לאפשרות של שלום-אמת באזור הזה, שכל אחד היה נהנה ממנו. ואנחנו רואים את הזעזועים ואת התוצאות הסופיות כלכנון. אינני יודע מה יקרה עם סוריה, אינני

אתרטון, אחרי שהתפטרתי, לא הייתי רוצה שתהיה במצבו של השגריר האמריקאי באיראן.

● מה הוא אמר? הוא לא היה בטוח. כל אחד לוקח את מצריים כנתונה. זה יכול להימשך עשור או משהו. אבל לעולם אינך יכול לדעת מה יקרה...

כיצד אתה יכול לערוב להתנהגות ישראל, כאשר תפתור את בעיותי ותשיע את שאיפותי...

● לדעתך, האם נרצח סאדאת מכיוון שראו בו בוגד בעניין הערבי? כן. זה מרכיב אחד, כמובן, ומרכיב חשוב מאוד.

● ללא קמפ-דייוויד, הקבוצה הזאת לעולם לא היתה נוקטת צעד זה? לא. אבל אמרתי לך שזה היה רק מרכיב אחד. מבחינתם, הם חושבים על ירושלים, הפוני-דמנטליסטים, כמקום קדוש וכל זה. מובן, שזה חלק חשוב מאוד.

”ובים התנגדו למדיניות סאדאת. אבל הם היו צריכים את המישרוח שלהם ולא יכלו להתפטר”

● מה שנוגע לירושלים. אחרי קמפ-דייוויד, הישראלים סיפחו אותה.

הם סיפחו אותה לפני קמפ-דייוויד. הסכמי קמפ-דייוויד מעולם לא נגעו בנקודה הר ורשלמית. מלבד כמה שאני קורא הריצה כמעגל, המיכתיבים. סאדאת היה כותב לקארטר, שהעמדה המצרית היא שירושלים היא חלק מהגדה המערבית וכן הלאה, ואז קארטר היה מודיע זאת לבגין, שהיה כותב לקארטר, כי ירושלים הפכה ביותר הניצחית של ישראל...

● אבל אתה יודע, שאם שר לומר לך כי הישראלים פלשו ללבנון, כי הם הפציצו את ביירות, בירה ערבית, וכאן, במצריים, היתה לכם רק הפגנה אחת קטנה מחוץ לשגרירות הישראלית...

כן. מכיוון שלא ראית את המישרוח שלנו כאן, עכשיו, זהו צבא נוסף, מה שהם קוראים כוחה-מישרוח המרכזי. זהו צבא.

● המישרוח החשאית? לא. לא המישרוח החשאית. יש אגף מסויים של המישרוח, שהוא צבא קטן.

● אנשים רצו להפגין, אבל הם פחדו. כהחלט.

● חיששו להיות מוכים או להיאסר או...?

כהחלט. כן.
● אבל שמענו שהיתה הפגנה אחת מחוץ לשגרירות הישראלית, של כמה מאות אנשים.

כן. אבל אנשים היו מפותחים. הגישה של הממשלה היתה חלשה מאוד. הם אפילו לא החזירו שגרירים. זאת היתה עמדה חלשה מאוד ואיש לא היה מאושר מכך. תראה, אתה פוגש פה

בגין עם מובארק הישראלים פלשו ללבנון ובמצריים היתה רק הפגנה אחת